

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti

Təsdiq edirəm
Tədris məsələləri üzrə prorektor v.i.e:
 dos. Zaur Məmmədov
“ ” _____ 2026-cı il

Fənn sillabusu

İxtisasın şifri və adı: 6007008 – “Torpaqşünaslıq və aqrokimya” (A+B)

Fakültə: “Aqrar və mühəndislik”

Kafedra: “Aqrar elmlər”

I.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: “Torpaq coğrafiyası” (Azərbaycan Respublikası Təhsil nazirinin 09.10.2014-cü il 1067 nömrəli əmri ilə təsdiq edilmişdir).

Kodu: İPF-B15

Tədris ili: II (2025/2026)

Semestr: IV

Tədris yükü: Cəmi 150 saat. Auditoriya saati – 45 (30 saat mühazirə, 15 saat laboratoriya).

Tədris forması: Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 5 kredit

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Abbasquliyeva Sevil Güləş qızı, a.ü.f.d. ,

Məsləhət günləri və saat: IV gün 11⁵⁰

E-mail ünvanı: sevil.abbasquliyeva2026@gmail.com

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Füzuli küç., 170-a

III. Tövsiyyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

Əsas:

1. Cəfərov M.İ. Torpaqşünaslıq (I hissə) Bakı, “Maarif”, 1982
2. Məmmədov Q.Ş. “Torpaqşünaslıq və torpaq coğrafiyasının əsasları.” Bakı, “Elm”, 2007
3. Cəfərov M.İ. “Torpaqşünaslıqdan praktikum.” Bakı - “Maarif” – 1984
4. Həsənov Ş.G., Əsgərova M.M. “Torpaq coğrafiyası torpaqşünaslığın əsasları ilə” Bakı, 2010

Əlavə:

5. Cəfərov M.İ. “Torpaqşünaslıq”, Bakı - “Elm” – 2005
6. Həbibov T.C. Ümumi geologiya. I hissə, Bakı 2011, 336 s.
7. Həbibov T.C. Ümumi və tarixi geologiya. Bakı 2015, 401 s.
8. Мехтиев Ш.Ф. Геология Азербайджана. Геоморфология. Гл.3 Изд-во АН Азерб. ССР, Баку, 1952, с.210
9. İnternet resursları

IV.Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa fənlərin tədrisi vacib deyil.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənnlərin tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Torpaqşünaslıq bir elm kimi torpaqdan səmərəli istifadə və kənd təsərrüfatı istehsalatının əsas sahəsidir. Torpağın münbitliyi onun əsas keyfiyyət nişanəsidir. Torpaq onu itirdikdə qeyri-məhsuldar bir süxura çevrilir. İnsan torpağı gübrələmək və becərməklə, suvarmaqla, alaqlarla mübarizə aparmaqla və s. dəyişdirir. Onun münbitliyi də insan zəhmətinin məhsulu kimi dəyişərək yaxşılaşır, yaxud münbitliyi itirilir. Bu xüsusiyyətlər torpaq resurslarına son dərəcə diqqətli yanaşmağı və daim torpaqların münbitliyinin artırılması qayğısına qalmaqı tələb edir.

Torpağın öyrənilməsi və onun elmi əsaslarının dərinədən dərk edilməsi insanın təsərrüfat fəaliyyətinin düzgün istiqamətlənməsi, kənd təsərrüfatı istehsalının düzgün planlaşdırılması üçün çox zəruridir.

Torpaqda gedən mürəkkəb bioloji, geokimyəvi və fiziki-kimyəvi proseslərin öyrənilməsi ətraf mühitin mühafizəsi üzrə tədbirlərin həyata keçirilməsi, qiymətli mineral sərvət yataqlarının axtarışı, müxtəlif mühəndis-tikinti obyektlərinin tikilməsi üçün böyük əhəmiyyət kəsb edir.

Torpaqşünaslıq fənninin əsas məqsədi kənd təsərrüfatı bitkilərinin istehsalının mütərəqqi və sabit artımını təmin etmək, torpaq münbitliyinin qorunması və artırılmasınının qayğısına qalmaqdır. Buna nail olmaq üçün zonal torpaq tiplərinin coğrafi arealları, onların strukturasi və regional xüsusiyyətləri, əmələgəlmə şəraiti, morfologiyası, təsnifat sxeminə uyğun olaraq mənşəyi və diaqnostikası, fiziki-kimyəvi və mineraloji xassələri, mühafizəsi, kənd təsərrüfatında istifadəsi və münbitliyini artırmaq yollarını öyrənmək lazımdır.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə, 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq meyarları nəzərə alınır. İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal – tələbə keçilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal – tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.
- 8 bal – tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir.
- 7 bal – tələbə keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir.
- 6 bal – tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal – tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal – tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərəkən bəzi səhvlərə yol verir.
- 3 bal – tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir.
- 1-2 bal – tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal – suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur. Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

- 91-100 bal – əla (A)
- 81-90 bal – çox yaxşı (B)
- 71-80 bal – yaxşı (C)
- 61-70 bal – kafi (D)
- 51-60 bal – qənaətbəxş (E)
- 51 - baldan aşağı – qeyri-kafi (F)

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir göröləcək.

X. Təqvim mövzu planı: Mühazirə - 30 saat, lab. - 30 saat. Cəmi - 60 saat.

No	Keçirilən <u>mühazirə</u> mövzuların məzmunu	(Müh.) Saat	Tarix
1	2	3	4
I - kollokvium mövzuları			
1.	Mövzu 1. Torpaqşünaslıq elminin inkişaf tarixi, tədqiqat üsulları, torpaqəmələgətirən süxurlar və torpağın mineral hissəsi Plan: 1. Torpaqşünaslıq elminin inkişaf tarixi 2. Torpaq coğrafiyasının tədqiqat üsulları	2	

	<p>3.Torpaqşünaslığın başqa elmlərlə əlaqəsi 4.Aşınma haqqında ümumi məlumat 5.Torpaqəmələgətirən süxurlar Ədəbiyyat və mənbə: [1; 2; 4; 9]</p>		
2.	<p>Mövzu 2. Torpaqəmələgəlmədə bioloji amillərin və relyefin rolu. Torpağın üzvi hissəsi Plan: 1.Mikroorqanizmlərin torpaqəmələgəlmədə rolu 2.Ali bitkilərin torpaqəmələgəlmədə rolu 3.Heyvanat aləminin torpaqəmələgəlmədə iştirakı 4.Torpağın üzvi hissəsi 5.Torpağın əmələ gəlməsində və coğrafiyasında relyefin rolu Ədəbiyyat və mənbə: [1; 2; 4; 9]</p>	2	
3.	<p>Mövzu 3. Torpağın morfologiyası. Torpaqəmələgəlmə prosesində insan fəaliyyətinin rolu Plan: 1.Torpağın quruluşu və rəngi 2.Torpağın qranulometrik (mexaniki) tərkibi və strukturası 3.Torpağın yenitörəmə və mədxulları 4.Torpağın kipliyi və karbonatlılığı (qaynaması) 5.İnsanların torpaq örtüyünə təsiri 6.İnsan cəmiyyətinin başqa fəaliyyət dairələri üçün torpağın əhəmiyyəti Ədəbiyyat və mənbə: [1; 2; 4; 9]</p>	2	
4.	<p>Mövzu 4. Torpaqların coğrafi yayılmasının ümumi qanunauyğunluqları. Dünyanın əsas torpaq qrupları Plan: 1.Torpağın üfuqi zonallığı haqqında qanun 2.Torpağın şaquli zonallıq qanunu 3.Torpağın fəsilçilik (əyalət) qanunu 4.Torpağın analoji topoqrafik sıralar qanunu 5.Əsas torpaq qruplarının yayılması 6.Dünyanın torpaq sərvətləri Ədəbiyyat və mənbə: [1; 2; 4; 9]</p>	2	
5.	<p>Mövzu 5. Arktika, tundra və tayqa-meşə landşaftlarının torpaqları Plan: 1.Arktika landşaftı torpaqları 2.Tundra landşaftı torpaqlarının xarakteristikası 3.Arktika və tundra landşaftı torpaqlarının kənd təsərrüfatında istifadəsi 4.Tayqa-meşə landşaftında torpaqəmələgəlmə şəraiti, torpaqların morfoloji xüsusiyyətləri 5.Podzol torpaqların genetik xüsusiyyətləri 6.Tayqa-meşə zonası torpaqlarının coğrafi xüsusiyyətləri və kənd təsərrüfatı istifadəsi Ədəbiyyat və mənbə: [1; 2; 4; 9]</p>	2	
6.	<p>Mövzu 6. Qarışıq meşələrin torpaqları Plan: 1.Qarışıq meşələr təbii zonasında torpaqəmələgəlmə şəraiti, torpaqların morfoloji xüsusiyyətləri 2.Qarışıq meşə torpaqlarının genetik xüsusiyyətləri 3.Qarışıq meşə zonasının hidromorf torpaqları 4. Qarışıq meşələr zonası torpaqlarının coğrafi xüsusiyyətləri, əkinçilikdə istifadəsi Ədəbiyyat və mənbə: [1; 2; 4; 9]</p>	2	

7.	<p>Mövzu 7. Enliyarpaqlı meşələrin torpaqları</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Boz meşə torpaqlarının ümumi torpaqəmələgəlmə şəraiti 2.Boz-meşə torpaqlarının morfoloji və genetik xüsusiyyətləri 3.Boz-meşə torpaqlarının coğrafi xüsusiyyətləri və kənd təsərrüfatında istifadəsi 4.Qonur-meşə torpaqların genetik və morfoloji xüsusiyyətləri, kənd təsərrüfatında istifadəsi <p>Ədəbiyyat və mənbə: [1; 2; 4; 9]</p>	2	
	II kollokvium mövzuları		
8.	<p>Mövzu 8. Meşə-bozqır və bozqır zonasının qara torpaqları</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Qara torpaqların öyrənilmə tarixi və əmələgəlmə şəraiti 2.Qara torpaqların morfoloji və genetik xüsusiyyətləri 3.Qara torpaqların zonal və regional xüsusiyyətləri, kənd təsərrüfatında istifadəsi <p>Ədəbiyyat və mənbə: [1; 2; 4; 9]</p>	2	
9.	<p>Mövzu 9. Quru bozqır və səhra bozqırlarının torpaqları. Səhra torpaqları</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Şabalıdı və qonur torpaqlarda torpaqəmələgəlmənin ümumi şəraiti 2.Quru bozqır və səhra bozqır torpaqlarının morfoloji və genetik xüsusiyyətləri 3.Səhralarda torpaqəmələgəlmə şəraiti, torpaqların morfoloji, genetik xüsusiyyətləri 4.Səhraların hidromorf torpaqları <p>Ədəbiyyat və mənbə: [1; 2; 4; 9]</p>	2	
10.	<p>Mövzu 10. Hidromorf şəraitdə əmələ gələn torpaqlar</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Şoran torpaqlar, torpaqda duzların toplanma mənbələri 2.Şoranların təsnifatı və diaqnostikası 3.Hidromorf torpaqların morfoloji və genetik xüsusiyyətləri 4.Solodlar və çay vadilərinin torpaqları <p>Ədəbiyyat və mənbə: [1; 2; 4; 9]</p>	2	
11.	<p>Mövzu 11. Subtropik qurşağın torpaqları</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Rütubətli subtropik meşələrin qırmızı və sarı torpaqları 2.Quru subtropik meşə və kolların qəhvəyi torpaqları 3.Quru subtropiklərin boz torpaqları 4.Subtropik qurşaq torpaqlarının kənd təsərrüfatında istifadəsi <p>Ədəbiyyat və mənbə: [1; 2; 4; 9]</p>	2	
12.	<p>Mövzu 12. Tropik qurşağın torpaqları</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Tropik qurşaqda torpaqəmələgəlmənin ümumi xüsusiyyətləri 2.Yağışlı (daimi rütubətli) tropik meşə və atmosferdən müvəqqəti rütubətlənən tropik landşaftların torpaqları 3.Subhumid və subarid tropik landşaftların torpaqları 4.Qruntan mövsümi və daimi (hidromorf) rütubətlənən tropik qurşaq torpaqları <p>Ədəbiyyat və mənbə: [1; 2; 4; 9]</p>	2	
13.	<p>Mövzu 13. Dağlıq vilayətləri torpaqlarının səciyyəvi xüsusiyyətləri</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Dağlıq ölkələrin torpaq örtüyünün şaquli zonallıq (qurşaqlıq) strukturu 	2	

	2.Dağlıq ərazi torpaqlarının morfoloji xüsusiyyətləri 3.Dağlıq ölkələrin spesifik torpaqları və kənd təsərrüfatında istifadəsi Ədəbiyyat və mənbə: [1; 2; 4; 9]		
14.	Mövzu 14. Azərbaycan Respublikasının yüksək və orta dağlıq ərazilərinin torpaq zonaları Plan: 1.Dağ-tundra torpaqları 2.Dağ-çəmən torpaqları 3.Dağ-meşə torpaqları. Qonur dağ-meşə torpaqları 4.Qəhvəyi dağ-meşə torpaqları 5.Dağ-qara torpaqları Ədəbiyyat və mənbə: [1; 2; 4; 9]	2	
15.	Mövzu 15. Azərbaycan Respublikasının alçaq dağlıq və düzən ərazilərinin torpaq zonaları Plan: 1.Sarı torpaqlar 2.Şabalıdı torpaqlar 3.Boz torpaqlar 4.Çəmən və çəmən-tala torpaqlar 5.Bataqlı torpaqlar 6.Şoran torpaqlar Ədəbiyyat və mənbə: [1; 2; 4; 9]	2	
	Cəmi:	30	

Laboratoriya

No	Keçirilən <u>laborator</u> mövzuların məzmunu	(Lab.) Saat	Tarix
1	2	3	4
1.	Mövzu 1. Torpaq coğrafiyasının tədqiqat üsulları.Torpağın əmələ gəlməsində və coğrafiyasında relyefin rolu	2	
2.	Mövzu 2. Torpağın quruluşu və rəngi	2	
3.	Mövzu 3. Torpağın üfuqi zonallığı və şaquli zonallıq qanunu	2	
4.	Mövzu 4. Podzol torpaqların genetik xüsusiyyətləri	2	
5.	Mövzu 5. Qarışıq meşə və Qonur-meşə torpaqlarının genetik və morfoloji xüsusiyyətləri	2	
6.	Mövzu 6. Qara torpaqların zonal və regional xüsusiyyətləri	2	
7.	Mövzu 7. Şoranların təsnifatı və diaqnostikası	2	
8.	Mövzu 8. Azərbaycan Respublikasının torpaq zonaları	1	
	Cəmi:	15	

XI.Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar: Aqrar yönümlü ixtisaslarda “Torpaq coğrafiyası” fənninin tədrisi mühüm əhəmiyyətə malikdir. Tələbələr fənnin öyrənilməsində bilməlidirlər:

- torpağın əmələgəlmə səbəblərini;
- torpağın tərkibini, fiziki, kimyəvi, mexaniki xassələrini;
- süxur və mineralların tərkibini, morfolojiyasını;
- torpağın coğrafi yayılma qanunauyğunluqlarını;
- torpaq örtüyünün zonal və regional xüsusiyyətlərini;
- aşınma prosesi və torpağın mineral və üzvi hissəsi haqqında;
- torpağın yaranmasında bioloji amillərin rolunu;
- Azərbaycan Respublikasının əsas torpaq tiplərinin səciyyəsinə;
- zonal torpaq tiplərinin coğrafi arealları, onların strukturası və regional xüsusiyyətləri, əmələgəlmə şəraiti, morfolojiyası, təsnifat sxeminə uyğun olaraq mənşəyi və diaqnostikası, fiziki-kimyəvi və mineraloji xassələri, mühafizəsi, kənd təsərrüfatında istifadəsi və münbitliyini artırmaq yollarını;

XII.Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- mühazirə, seminarlar, praktiki tapşırıqlar;
- təqdimatlar və müzakirələr, debatlar;
- müstəqil iş/araşdırma (məsələn, praktiki nümunələrlə iş)
- layihələr;
- problemlərə əsaslanan tədris;
- sahə işləri;
- qrup qiymətləndirməsi;
- ekspert metodu;

XIII.Fənn üzrə təlim nəticələri:

FTN 1.Torpaqların coğrafi yayılma qanunauyğunluqlarını, enlik və şaquli zonallıq prinsiplərini izah edir, torpaq əmələgəlmə amillərinin (iqlim, relyef, ana süxur, bitki örtüyü, zaman və antropogen təsir) torpaq coğrafiyasına təsirini təhlil edir.

FTN 2.Dünya torpaq xəritələrini və torpaq təsnifat sistemlərini (o cümlədən FAO-nun torpaq təsnifatı və USDA Torpaq Taksonomiyası) müqayisə edir və müxtəlif regionlar üzrə torpaq tiplərinin yayılmasını xəritə üzərində müəyyən edir.

FTN 3.Azərbaycan Respublikasının torpaq ehtiyatlarını, əsas torpaq tiplərinin (dağ-meşə, qəhvəyi, boz-qəhvəyi, çəmən, şoran və s.) coğrafi yayılmasını xarakterizə edir və onların kənd təsərrüfatında istifadəsini qiymətləndirir.

FTN 4.Torpaq-landşaft əlaqələrini şərh edir, torpaq örtüyünün formalaşmasında geomorfoloji və bioklimatik amillərin rolunu əsaslandırır və regional torpaq xəritələrinin tərtibi prinsiplərini izah edir.

FTN 5.Torpaq eroziyası, şoranlaşma, səhrələşmə və digər deqradasiya proseslərinin coğrafi xüsusiyyətlərini təhlil edir, onların yayılma areallarını müəyyənləşdirir və torpaq mühafizəsi tədbirlərini əsaslandırır.

FTN 6.Torpaq coğrafiyası sahəsində kartoqrafik və coinformasiya üsullarından (GIS texnologiyaları) istifadə edir, torpaq xəritələrinin oxunması və təhlili bacarıqlarını nümayiş etdirir.

FTN 7.Regional və global səviyyədə torpaq resurslarının davamlı idarə olunması prinsiplərini izah edir və torpaq ehtiyatlarının ekoloji qiymətləndirilməsini aparır.

XIV.Tələbənin fənn haqqında fikirləri:

XV.Kollektiv sualları

I Kollektiv sualları:

1. Torpaqşünaslıq elminin inkişaf tarixi
2. Torpaq coğrafiyasının tədqiqat üsulları
3. Torpaqşünaslığın başqa elmlərlə əlaqəsi
4. Mikroorqanizmlərin torpaqəmələgəlmədə rolu
5. Ali bitkilərin torpaqəmələgəlmədə rolu
6. Heyvanat aləminin torpaqəmələgəlmədə iştirakı
7. Torpağın quruluşu və rəngi
8. Torpağın qranulometrik (mexaniki) tərkibi və strukturası
9. Torpağın yenitörəmə və mədxulları
10. Torpağın üfuqi zonallığı haqqında qanun

II Kollektivium sualları:

1. Qarışıq meşələr təbii zonasında torpaqəmələgəlmə şəraiti, torpaqların morfoloji xüsusiyyətləri
2. Qarışıq meşə torpaqlarının genetik xüsusiyyətləri
3. Boz meşə torpaqlarının ümumi torpaqəmələgəlmə şəraiti
4. Boz-meşə torpaqlarının morfoloji və genetik xüsusiyyətləri
5. Qara torpaqların öyrənilmə tarixi və əmələgəlmə şəraiti
6. Qara torpaqların morfoloji və genetik xüsusiyyətləri
7. Şabalıdı və qonur torpaqlarda torpaqəmələgəlmənin ümumi şəraiti
8. Quru bozqır və səhra bozqır torpaqlarının morfoloji və genetik xüsusiyyətləri
9. Şoran torpaqlar, torpaqda duzların toplanma mənbələri
10. Şoranların təsnifatı və diaqnostikası

XVI. İmtahan sualları:

1. Torpaqşünaslıq elminin inkişaf tarixi
2. Torpaq coğrafiyasının tədqiqat üsulları
3. Torpaqşünaslığın başqa elmlərlə əlaqəsi
4. Aşınma haqqında ümumi məlumat
5. Torpaqəmələgətirən süxurlar
6. Mikroorqanizmlərin torpaqəmələgəlmədə rolu
7. Ali bitkilərin torpaqəmələgəlmədə rolu
8. Heyvanat aləminin torpaqəmələgəlmədə iştirakı
9. Torpağın üzvi hissəsi
10. Torpağın əmələ gəlməsində və coğrafiyasında relyefin rolu
11. Torpağın quruluşu və rəngi
12. Torpağın qranulometrik (mexaniki) tərkibi və strukturası
13. Torpağın yenitörəmə və mədxulları
14. Torpağın kipliyi və karbonatlılığı (qaynaması)
15. İnsanların torpaq örtüyünə təsiri
16. Torpağın üfuqi zonallığı haqqında qanun
17. Torpağın şaquli zonallıq qanunu
18. Torpağın fətsiallıq (əyalət) qanunu
19. Torpağın analoji topoqrafik sıralar qanunu
20. Əsas torpaq qruplarının yayılması
21. Dünyanın torpaq sərvətləri
22. Tundra landşaftı torpaqlarının xarakteristikası
23. Podzol torpaqların genetik xüsusiyyətləri
24. Qarışıq meşə torpaqlarının genetik xüsusiyyətləri
25. Qarışıq meşələr zonası torpaqlarının coğrafi xüsusiyyətləri, əkinçilikdə istifadəsi
26. Boz-meşə torpaqlarının ümumi torpaqəmələgəlmə şəraiti
27. Boz-meşə torpaqlarının morfoloji və genetik xüsusiyyətləri
28. Boz-meşə torpaqlarının coğrafi xüsusiyyətləri və kənd təsərrüfatında istifadəsi
29. Qara torpaqların öyrənilmə tarixi və əmələgəlmə şəraiti
30. Qara torpaqların zonal və regional xüsusiyyətləri, kənd təsərrüfatında istifadəsi
31. Şabalıdı və qonur torpaqlarda torpaqəmələgəlmənin ümumi şəraiti
32. Səhralarda torpaqəmələgəlmə şəraiti, torpaqların morfoloji, genetik xüsusiyyətləri
33. Şoran torpaqlar, torpaqda duzların toplanma mənbələri
34. Şoranların təsnifatı və diaqnostikası
35. Hidromorf torpaqların morfoloji və genetik xüsusiyyətləri
36. Solodlar və çay vadilərinin torpaqları
37. Rütubətli subtropik meşələrin qırmızı və sarı torpaqları
38. Quru subtropik meşə və kolluqların qəhvəyi torpaqları
39. Quru subtropiklərin boz torpaqları
40. Subtropik qurşaq torpaqlarının kənd təsərrüfatında istifadəsi
41. Tropik qurşaqda torpaqəmələgəlmənin ümumi xüsusiyyətləri

42. Dağlıq ərazi torpaqlarının morfoloji xüsusiyyətləri
43. Dağ-çəmən torpaqları
44. Dağ-meşə torpaqları. Qonur dağ-meşə torpaqları
45. Qəhvəyi dağ-meşə torpaqları
46. Dağ-qara torpaqları
47. Sarı torpaqlar
48. Şabalıdı torpaqlar
49. Boz torpaqlar
50. Bataqlı torpaqlar

“Torpaq coğrafiyası” fənninin sillabusu **6007008** – “Torpaqşünaslıq və aqrokimya” ixtisasının tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus « Aqrar elmlər» kafedrasında müzakirə edilərək, təsdiq edilmişdir (27 fevral 2026 - cı il protokol № 06).

Fənn müəllimi:

m.S.G.Abbasquliyeva

Kafedra müdiri:

dos. İ.C.Kərimov